

Inhoudelijke analyse van (aangedragen) bronnen

LHBTI

Ter onderbouwing is bij de motie Van Groothuizen en Voordewind¹, door de indieners, ten aanzien van de positie van LHBTI een verzameling van vijf bronnen aangedragen. Hieronder zal per bron een inhoudelijke analyse gegeven worden van de informatie.

Bron 1: COC – relevante passages uit de brief aan TK van 8 oktober 2019

- COC stelt: Het ambtsbericht schrijft 'geen systematische vervolging', gerenommeerde mensenrechtenorganisaties zien dat heel anders. Ter onderbouwing wordt een brief uit 2015 aangehaald en gesteld dat er sinds 2015 weinig veranderd is. COC stelt dat de bron 6Rang in het ambtsbericht selectief aangehaald is, want in hun bijdrage staat '*officials systematically harass and persecute*'. Hiertoe wordt verwezen naar een bijdrage van 6Rang voor de *Universal Periodic Review* (UPR) van Iran in november 2019. Omdat deze bijdrage na publicatie van het ambtsbericht gepubliceerd is, kan er geen sprake zijn van selectief gebruik van deze bijdrage in het ambtsbericht. Vervolgens wordt een bijdrage van 6Rang (van december 2017) aangehaald, waarin staat '*frequently subjected to [...] ill-treatment, based on their gender expressions which are deemed to violate [...] strict Islamic dress codes*'. Deze bijdrage van 6Rang is meegenomen in het ambtsbericht. Ten aanzien van het verschil in beoordeling van de situatie door 6Rang (december 2017 vs. november 2019) wordt opgemerkt dat uit beide bijdragen van 6Rang niet blijkt welke ontwikkelingen geleid hebben tot deze aanscherping in bewoording. De recente bewoording is daarmee onvoldoende onderbouwd om zonder bevestiging uit andere bronnen opgenomen te worden in het ambtsbericht.
- In het ambtsbericht staat 'veroordelingen enkel gebaseerd op homoseksuele handelingen met wederzijdse instemming zijn in de verslagperiode niet voorgekomen of bekend geworden'. COC stelt in reactie daarop dat bronnen een ander beeld geven: 'de overheid vervolgt LHBTI's op verschillende manieren'. Maar dat wordt in de aangehaalde zin uit het ambtsbericht niet gesteld of ontkend. Bronnen die door COC aangehaald worden uit 2017 en 2018 hebben het over '*faced trial*' en '*arrested at party*'. Het gaat in deze bronnen niet om een 'veroordeling enkel op basis van homoseksuele handelingen met wederzijdse instemming in de verslagperiode', zoals gesteld in het ambtsbericht, maar ook om andere in Iran strafbare feiten.
- In het ambtsbericht staat 'de positie van transgenders in de samenleving is ten opzichte van homoseksuelen en lesbiennes in die zin anders, dat men er vrijer mee naar buiten kan treden en dat er niet (alleen) negatief over wordt gesproken in (staats)media'. COC vindt dit een te rooskleurig beeld. Vervolgens wordt een artikel van *OutRight International* uit 2016 (vóór verslagperiode die loopt van juni 2017 tot maart 2019) aangehaald. Daarna worden stukken uit het UK Home Office rapport van juni 2019² opgevoerd waarin staat '*LGB persons can be forced to undergo surgery*'. Dit doet echter geen uitspraak over de positie van transgenders, waar het in de aangehaalde zin over ging. Ook haalt COC de volgende zin aan uit het UK-rapport '*security forces often harassed and abused transgender persons whom they considered to be homosexual*'. Deze zin komt uit een paragraaf die staat in het *assessment*-gedeelte van het Britse rapport en niet in het *Country information*-gedeelte, waardoor bronnen (en daarmee een tijdsindicatie) ontbreken. In het *Country information*-gedeelte van het rapport, in paragraaf 4.2 Transgenders, worden enkele bronnen aangehaald. In paragraaf 4.2.4. wordt een bron uit 2018 aangehaald die schrijft: '*Transgendered Iranians also face a greater threat of arrest, abuse and torture from the authorities than do their fellow Iranian gays and lesbians*'. Verdere invulling van het risico op arrestatie van transgenders wordt gehaald uit een andere bron uit 2018 (paragraaf 4.2.6 UK Home Office): '*Those who choose not to undergo surgery and get new documents can face arrest by police for dressing in a way that contradicts their government-recognized gender.*' Naar Nederlandse maatstaven

¹ Kamerstukken II, vergaderjaar 2019-2020, 19637, nr. 2571.

² [https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/810845/CPIN - Iran - SOGI - v3.0 June 2019 EXT.PDF](https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/810845/CPIN_-_Iran_-_SOGI_-_v3.0_June_2019_EXT.PDF)

strengere kledingvoorschriften gelden (echter) voor elke Iraniër, ongeacht zijn of haar geaardheid. In artikel 638 van het Iraanse Wetboek van Strafrecht zijn voorschriften opgenomen omtrent uitingen (kleding en gedrag) in het openbaar.³

- Ten slotte stelde COC over het ambtsbericht: "het verwijst vrijwel uitsluitend naar anonieme, vertrouwelijke bronnen. Wordt niet vermeld hoe die bronnen aan hun conclusie kwamen". Een ambtsbericht is gebaseerd op informatie uit openbare en vertrouwelijke bronnen. De bronnen zijn niet anoniem. De Nederlandse rechterlijke macht kan om inzage van de vertrouwelijke stukken vragen.

Bron 2: Mediafugees, september 2018

Ter onderbouwing van de motie wordt vermeld dat deze bron gebruikt is in het ambtsbericht. Dat is correct. Een verdere toelichting op of commentaar bij deze bron ontbreekt.

Bron 3: 6Rang, Iranian Lesbian & Transgender Network, *'Submission to the UN Independent Expert on Protection Against Violence and Discrimination Based on Sexual Orientation and Gender Identity'*, March 2019

De tekst in bron 3, zoals weergegeven in de nadere onderbouwing van de motie, komt niet overeen met de versie die onder deze titel op internet staat. Het als bron 3 aangedragen stuk tekst blijkt de bijdrage van 6Rang voor de *Universal Periodic Review* (UPR) te zijn. Ten aanzien van de UPR-bijdrage wordt opgemerkt dat het in de door COC (bron 1) aangehaalde alinea's gaat over vervolging van activisten die zich inzetten voor *gender rights* en LGBTI. Ten aanzien van LHBTI-individueel staat er: *'extensive research and produced reports on credible patterns of persecution of LGBTI individuals and activists'* (p4). De drie voorbeelden die vervolgens in punt 23 t/m 25 worden aangehaald zijn twee incidenten van vóór de verslagperiode en één in de verslagperiode van het ambtsbericht. Er staat in het stuk geen bronvermelding over wanneer het onderzoek gedaan is en/of wanneer de rapporten gepubliceerd zijn door 6Rang. De stelling dat er sprake is van *patterns of persecution* is daarmee onvoldoende onderbouwd om zonder bevestiging uit andere bronnen opgenomen te worden in het ambtsbericht.

Bron 4: US Country report Iran 2018 (uitgebracht in maart 2019)

Op pagina 2 van dit rapport staat in een lange opsomming van verschillende *human rights issues* (niet *violations*) in Iran: *criminalization of LGBTI status or conduct; crimes involving violence or threats of violence targeting LGBTI persons*. Op pagina 49 en 50 van het rapport staat als uitwerking hiervan dat homoseksuelen of transgender-vrouwen zijn vrijgesteld van de militaire dienstplicht, omdat hun geaardheid wordt aangemerkt als mentale ziekte. Vervolgens schrijft het rapport dat volgens 6Rang deze praktijk individuen identificeert, waardoor zij het risico kunnen lopen op fysieke mishandeling of discriminatie. Er worden geen concrete aantallen genoemd van personen die hierdoor daadwerkelijk problemen hebben ondervonden. Ook verwijst het jaarrapport van de VS naar een rapport van 6Rang van mei (zonder jaartal) waarin wordt geschreven over klinieken waar men LHBTI's willen 'genezen'. Daarnaast stelt het jaarrapport dat *'Security Forces harassed, arrested, and detained individuals they suspected of being LGBTI'*. Hierbij maakt het rapport geen melding van de reden waarom en de schaal waarop dit gebeurt. Derhalve is deze stelling niet onverkort opgenomen in het ambtsbericht.

Bron 5: United Kingdom Home Office 2019 (juni 2019)

Voor overwegingen over deze bron, zie analyse bron 1, waarin dit rapport is aangehaald.

Christenen

In de motie van 19 december 2019 wordt ten aanzien van christenen gesteld dat 'de Iraanse overheid recent 114 christenen in een gerichte actie heeft gearresteerd'. Openbare bronnen⁴,

³ WvS art. 638: Anyone in public places and roads who openly commits a harām (sinful) act, in addition to the punishment provided for the act, shall be sentenced to two months' imprisonment or up to 74 lashes; and if they commit an act that is not punishable but violates public prudency, they shall only be sentenced to ten days to two months' imprisonment or up to 74 lashes.

Note- Women, who appear in public places and roads without wearing an Islamic hijab, shall be sentenced to ten days to two months' imprisonment or a fine of fifty thousand to five hundred Rials.

⁴ <https://www.persecution.org/2018/12/06/100-iranian-christians-arrested-intelligence-officials/> en

<https://english.alarabiya.net/en/features/2019/12/15/Iran-arrests-evangelical-Christians-before-Christmas-holiday.html>

waaronder het bij de motie aangedragen artikel van *Al Arabiya*, schrijven dat er in december 2018 berichten waren over een dergelijk aantal arrestaties. Eén van de bronnen⁵ meldt dat het grootste deel van de arrestanten na enkele uren weer zou zijn vrijgelaten. Over 2019 zijn geen berichten bekend geworden van massale arrestaties van christenen.

Naast het artikel van *Al Arabiya* zijn bij de motie twee publicaties van *Open Doors* aangedragen.

- De analyse van Open Doors van augustus 2019⁶ spreekt van een 'growing threat'. De bron ter onderbouwing van deze alinea is een eigen stuk van Open Doors uit januari 2019. Bronnen waar deze analyse op gebaseerd is, zijn grotendeels een jaar oud of ouder. Het is dan ook onduidelijk op basis waarvan of ten opzichte van welke periode zich deze toename in de dreiging heeft voorgedaan.
- De landenpagina van Open Doors over Iran.⁷ Er zijn minder dan tien artikelen geplaatst sinds publicatie van het ambtsbericht en deze gaan voornamelijk over personen die in de verslagperiode van het ambtsbericht van mei 2017 zijn gearresteerd. Een dergelijk overzicht is eveneens te vinden in het jaarrapport 2019 van Article 18, Middle East Concern en andere organisaties.

Het ambtsbericht beschrijft de problemen die bekeerlingen en evangeliserende christenen kunnen ondervinden. De aangedragen bronnen laten geen wezenlijke ander beeld zien van de situatie van christenen zoals beschreven in het ambtsbericht. Bronnen die dateren van na publicatie van het ambtsbericht, zoals het jaarrapport van Article 18, laten evenmin een wezenlijke verandering – ten goede of ten slechte – zien ten aanzien van de situatie zoals beschreven in het ambtsbericht van maart 2019.

6Rang

Verschillende publicaties van de ngo *6Rang (Iranian Lesbian and Transgender Network)* zijn hierboven besproken. Op 11 februari 2020 heeft *6Rang* op eigen titel een brief gestuurd naar de ministeries van Justitie en Veiligheid en van Buitenlandse Zaken. Hieronder volgt een inhoudelijke analyse van de informatie in de betreffende brief.

- *6Rang* spreekt in de brief van een verdere verslechtering van de situatie voor LHBT als ook van aanhoudende systematische vervolging. *6Rang* levert geen feitelijke informatie aan die deze conclusie onderbouwt. Hoewel het niet uit te sluiten valt dat er rechtszaken tegen LHBT plaatsvinden, worden geen concrete aanwijzingen geleverd waaruit blijkt dat de situatie van de gemeenschap is verslechterd.
- Bij arrestaties op feestjes (in de privésfeer) is niet of nauwelijks vast te stellen wat de directe aanleiding van de inval was. Wel is bekend dat *mixed-gender-party's* en feestjes waar alcohol wordt geschonken verboden zijn, los van het feit of daar LHBT's aanwezig zijn. De redenering dat de arrestaties van LHBT's op feestjes aantoont dat er sprake is van een actief en systematisch vervolgingsbeleid kan om die reden niet zonder meer worden gevolgd.
- *6Rang* verwijst naar enkele Farsi-talige bronnen. Een ambtsbericht maakt enkel gebruik van Nederlands-, Engels-, Duits- of Franstalige bronnen (dan wel naar die talen vertaalde bronnen). Vertrouwelijke bronnen zijn vanwege hun expertise en taalkennis op de hoogte van Farsi-talige nieuwsberichten aangaande LHBT's.
- In de brief wordt uitvoerig ingegaan op het medische traject dat transgenders dienen te doorlopen in Iran. Hierbij worden tevens de kosten voor de operatie en hormoonbehandeling genoemd. In het ambtsbericht is gemeld dat geslachtsveranderingsoperaties deels door de overheid vergoed worden. Hoewel *6Rang* met uitgebreidere informatie komt over de mate en vorm van vergoeding, is het gestelde in het ambtsbericht niet onjuist.

⁵ <https://www.persecution.org/2018/12/06/100-iranian-christians-arrested-intelligence-officials/>

⁶ <http://opendoorsanalytical.org/wp-content/uploads/2019/09/Iran-The-reality-for-Christians-August-2019.pdf>

⁷ <https://www.opendoors.nl/nieuws?sort=DESC&country=2>

OutRight Action International

Op 9 maart 2020 heeft *OutRight Action International* (hierna: OutRight) op eigen titel een brief gestuurd naar de ministeries van Justitie en Veiligheid en van Buitenlandse Zaken. Hieronder volgt een inhoudelijke analyse van de informatie in de betreffende brief.

- De brief schetst het juridisch kader waarbinnen Iraniërs – en LHBT’s in het bijzonder – leven. In het ambtsbericht is in de paragraaf aangaande LHBT eveneens het strafrechtelijk kader opgenomen. In andere paragrafen wordt in het algemeen ingegaan op de (beperking van) vrijheid van meningsuiting (zowel offline als online), van vereniging en vergadering en van godsdienst en levensovertuiging. Deze informatie kan (in individuele gevallen) uiteraard ook op personen van de LHBT-gemeenschap van toepassing zijn. Ten aanzien van online gedane uitingen is in het ambtsbericht opgemerkt dat ook morele kwesties als cybercriminaliteit kunnen worden aangemerkt in Iran.
- OutRight stelt dat er geen verandering is of heeft plaatsgevonden in de situatie van Iraanse transgenders. In het ambtsbericht is niet gesteld dat de positie is veranderd opzichte van de voorgaande verslagperiode. Wel is aangegeven dat de positie van transgenders anders is dan de positie van LHBT’s, omdat transgenderidentiteit beschouwd wordt als aandoening waar een medische oplossing voor beschikbaar is. Hierdoor wordt er in de samenleving anders op gereageerd dan op homoseksualiteit.
- OutRight schrijft (vrij vertaald) dat ‘de conclusie in het ambtsbericht dat een LHBTI die aangifte doet van mishandeling door politie geholpen wordt, niet waar is en niet is gebaseerd op bewijzen of feiten’. Het ambtsbericht heeft deze informatie niet stellig opgenomen, maar expliciet aangegeven dat deze stelling door één bron werd ingebracht.
- Bij de stelling dat de LHBT-gemeenschap aanhoudende discriminatie, detentie en geweld door overheids personeel ondervindt, verwijst OutRight naar een bron uit 2010. Daarnaast wordt een voorbeeld uit april 2017 (voor de verslagperiode van het ambtsbericht) van de arrestatie van meer dan dertig homoseksuele mannen aangevoerd als ‘één van de meest recente voorbeelden’. De verstrekte informatie over behandeling in detentie en het verloop van strafrechtelijke procedures is gebaseerd op een rapport uit 2016. De brief voert geen recente bronnen aan die dit onderschrijven. Derhalve wordt de conclusie in de brief, dat LHBTI personen systematisch vervolgd en onderdrukt worden en dat er in de Iraanse samenleving en/of het dagelijks leven geen ruimte is voor LHBTI, niet actueel genoeg en gedegen onderbouwd geacht om de bewoording in het ambtsbericht te herzien.